

Správy	2
Rozhlas, Rádio Košice, 3. 2. 2023, 7:00	
Čo sú kortikosteroidy? Kedy sa používajú a aké majú nežiadúce účinky? Zdravotéka	3
Online, zdravoteka.sk, 3. 2. 2023, 12:00	
Týždenný prehľad udalostí v SR na 6. týždeň	6
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 3. 2. 2023, 12:25	
Obrovská šiška až po kolená. Košice majú novú atrakciu	13
Online, kultura.pravda.sk, 3. 2. 2023, 15:00	
Aktualizovaný týždenný prehľad udalostí v SR na 6. týždeň	14
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 3. 2. 2023, 17:10	
Úspešnosť pri umelom oplodnení je stále kolísavá. Patent, ktorý predali slovenské univerzity, to môže zmeniť	22
Online, dennikn.sk, 3. 2. 2023, 17:33	
HÍRKOSÁR	25
Tlač, Új Szó, 4. 2. 2023	
Spektrum 24	26
Televízia, Spektrum 24, 4. 2. 2023, 8:29	
Univerzita Komenského predala patentovanú technológiu, ktorá podstatne zvyšuje úspešnosť umelého oplodnenia 27	
Online, webnoviny.sk, 4. 2. 2023, 16:41	
Univerzita Komenského predala patent, ktorý pomôže riešiť problém s neplodnosťou	29
Online, slovenskaskra.sk, 4. 2. 2023, 20:09	
Stopnutý Erasmus v Maďarsku školy veľmi nepocítia	30
Tlač, Denník SME - ďalší vydání, 6. 2. 2023	

Správy [↗](#)

3. 2. 2023, 7:00, Relácia: **Rádio Košice**, Stanica: **Rádio Košice**, Vydavateľ: **MARK MEDIA s. r. o.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

[strojový prepis] 23 vysoké školy okrem iného plánujú pokračovať vo zveľad'ovaní svojich objektov. Cieľom **univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** podľa jej hovorkyne Laury ho lanovej je vytvoriť moderný univerzitný kampus so širokou škálou služieb pre študentov aj verejnosť. Komplexnou rekonštrukciou prešli výučbové priestory Prírodovedeckej fakulty na jesennej päť v...

Čo sú kortikosteroidy? Kedy sa používajú a aké majú nežiadúce účinky? | Zdravoteka

📅 3. 2. 2023, 12:00, Zdroj: zdravoteka.sk , Vydavateľ: SITA Slovenská tlačová agentúra a.s., Autor: Zuzana Kožlejšová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ
Dosah: 14 890 GRP: 0,33 OTS: 0,00 AVE: 771 Eur

Čo sú kortikosteroidy? Kedy sa používajú a aké majú nežiadúce účinky?

MUDr. Zuzana Kožlejšová, PhD.

Aktualizované 11:10,

03. 02. 2023

Poznáš vedľajšie účinky kortikosteroidov? Na ktoré nežiadúce účinky si musíme dávať obzvlášť veľký pozor? Môžu kortikoidy užívať aj deti?

Aké sú ich dôležité účinky? Aké sú vedľajšie účinky pri dlhodobej liečbe? Liečba kortikoidmi u detí

Kortikosteroidy, steroidy, kortikoidy alebo ľudovo nazývané "hormóny" patria medzi najbežnejšie používané imunomodulačné látky.

Zavedenie kortikoidov do klinickej praxe znamenalo veľký pokrok v medicíne a zlepšilo kvalitu života a prognózu mnohých pacientov.

Dokonca sa hovorí o ére pred objavením kortizolu a po objavení v roku 1948.

Vďaka tomuto unikátnemu vedeckému objavu - Reichstein za objavenie kortizónu, Hench a Kendall za zavedenie glukokortikoidov do praxe bola týmto vedcom udelená Nobelova cena.

Prvýkrát bola kortikoterapia využitá pri liečbe reumatoidnej artritídy.

Liečba kortikoidmi prináša úľavu pacientom pri mnohých ochoreniach.

Imunomodulačné látky tzv. imunomodulanciá upravujú imunologickú odpoveď organizmu.

Kortikosteroidy majú bohaté spektrum využitia v medicíne.

Sú častokrát využívané hlavne pre svoj protizápalový a imunosupresívny (potláčajúci imunitu) účinok.

Zoznam všetkých indikácií kedy je možné v liečbe využiť kortikoidy je veľmi rozsiahly a dokážu účinkovať na rôzne choroby prakticky všetkých orgánov organizmu.

Častokrát je podanie kortikoidov život zachraňujúce (napr. alergické reakcie).

Medzi najčastejšie medicínske odbory, ktoré v liečbe využívajú kortikoidy patria gastroenterológia, reumatológia, endokrinológia, dermatovenerológia, imunoalergológia, pneumológia atď.

Pri kortikoterapii u pacienta dochádza k mnohým benefitom, zlepšeniu príznakov ochorenia a úľave.

Kortikosteroidy pri dlhodobom používaní majú svoje úskalia a môžu mať aj vedľajšie nežiadúce účinky.

Častokrát nie je iné východisko pri liečbe ich základného ochorenia a pacienti sú odkázaní na dlhodobé používanie kortikoidov.

Účinok kortikosteroidov sa v organizme uplatňuje viacerými mechanizmami.

Predstavuje empirickú, neselektívnu liečbu a pôsobí tak ako na imunitný systém tak aj na iné orgány.

Pri dlhodobom používaní je potrebné sa snažiť o určitú rovnováhu aj efektívneho liečenia a minimalizácie vedľajších účinkov, čo je veľmi náročné.

Aké sú ich dôležité účinky?

Hlavné prospešné účinky kortikoidov:

protizápalový antialergický antiproliferatívny (zabraňuje množeniu buniek) zníženie permeability (priepustnosti) a stabilizácia membrán analgetický (sekundárne)

Produkcia glukokortikoidov je regulovaná osou mozog (hypotalamus - hypofýza) a nadobličky, spolu vytvárajú hypotalamo-hypofýzovo-nadobličkovú os.

Najvyššie hodnoty kortizolu u ľudí nachádzame ráno a nízka hladina večer, teda jeho hladina v krvi človeka podlieha diurnálnemu rytmu. Jeho hladinu ovplyvňuje stres, emócie, bolesť, choroba, trauma atď.

V bežnej praxi využívame synteticky pripravené kortikoidy, ktoré potláčajú imunitu na bunkovej aj humorálnej (protilátkovej) úrovni.

Podľa trvania účinku glukokortikoidov rozlišujeme:

s krátkym biologickým polčasom (do 12 hod) so stredne dlhým biologickým polčasom (12 - 36 hod) s dlhým biologickým polčasom (nad 36 hod)

Podľa dĺžky trvania liečby delíme:

krátkodobé podanie (do 10 dní) strednodobé podanie (10-30 dní) dlhodobé podávanie (nad 30 dní)

Dávkovanie kortikoidov:

jedna dávka denne (ráno) frakcionovane (2 - 4x denne) alternujúce podanie (2x denná dávka obdeň) podanie v pulzoch menších (minipulzy) či väčších dávok (pulzná liečba)

Forma podania:

perorálne (cez ústa) inhalačne (vdýchnutím), intranazálne (do nosa) intravenózne (do žily) tzv. infúzia lokálne (priamo na potrebné miesto)

Podanie do kĺbu. Zdroj foto: Getty Images

S lokálnym použitím sa často stretávame v dermatovenerológii, kedy kortikoid aplikujeme priamo na kožu.

V ortopédii je využívaná napr. priama aplikácia do kĺbu (intraartikulárne).

V neurológii často pri bolestiach chrbta tzv. obstreky, za účelom znecitlivenia nervov, ústupu opuchu a protizápalového efektu.

V pľúcnom lekárstve používame kortikoidy napr. pri astme inhalačné spreje.

Inhalačné spreje. Zdroj foto: Getty Images

Lokálne použitie v porovnaní s celkovým použitím znižuje výskyt nežiadúcich účinkov!

Vybrané kortikoidy s ktorými sa najčastejšie môžete stretnúť:

Hydrokortizón, prednizón, prednizolón, metylprednizolón, dexametazón, triamcinolón, etametazón, fludrokortizón atď.

Aké sú vedľajšie účinky pri dlhodobej liečbe?

Vedľajšie účinky dlhodobej liečby kortikoidov:

porucha glukózovej tolerancie, diabetes mellitus (cukrovka) porucha lipidového metabolizmu (metabolizmu tukov) hypertenzia (vysoký krvný tlak) vredy žalúdka akútna pankreatitída (akútny zápal pankreasu) slabosť svalov (myopatia), únava osteoporóza (rednutie kostí) psychické poruchy (eufória, depresia) inhibícia (brzdzenie) rastu u detí zvýšená náchylnosť k infekciám glaukóm (vysoký vnútroočný tlak) hypokalémia (znížená hladina draslíka) zvýšená/znížená hladina bielych krviniek (leukocytóza, leukopénia) zvýšený počet červených krviniek (erytrocytov) tzv. polyglobúlia fialové strie na koži, náchylosť k modrinám zvýšené riziko trombembolických príhod iatrogénny Cushingov syndróm (mesiačiková tvár, obezita - abdominálny typ, býčia šija, fialové strie, únava, depresie, diabetes, hypertenzia, bolesť hlavy, zhoršené hojenie rán, zvýšený sklon k modrinám, rednutie kostí atď.)

Cushingov syndróm. Zdroj foto: Getty Images

Pri dlhodobej liečbe kortikoidmi sa odporúča zaviesť tzv. „preukaz pacienta liečeného GK“.

Pacient bude mať pravidelne sledovanú a dokumentovanú hmotnosť, tlak krvi, výskyt periférnych opuchov, stav kardiovaskulárneho systému, lipidogram (hladiny tukov), koncentrácia glukózy (cukru) v krvi a v moči a vnútroočný tlak.

Taktiež pri dlhšej liečbe je doporučovaná aj suplementácia (doplnok) kalcium a vitamínom D, zväziť aj zvýšenie ochrany žalúdočnej sliznice (gastroprotektívnym) liekom.

Náhle kortikoidy nevysadzujte, poraďte sa vždy s odborníkom!

Prudké vysadenie kortikoidov pri dlhodobej liečbe rýchlo a významne zmení hladinu hormónov a môže ohroziť život pacienta.

Liečba kortikoidmi u detí

V detskej populácii je taktiež využívaná vo viacerých klinických odboroch liečba kortikosteroidmi. Silný protizápalový efekt a imunosupresívny účinok pomáha deťom pri liečbe širokého spektra ochorení napr. autoimunitných ochorení.

Klinické pozorovacie štúdie opakovane potvrdili, že u detí počas kortikoterapie je nevyhnutné obzvlášť sledovať kostný metabolizmus. Pri dlhodobej liečbe je popísaný škodlivý vplyv na rastúci skelet a zvýšený náchylnosť k zlomeninám.

Sledovanie množstva kostnej hmoty poskytuje denzitometrické vyšetrenie. Je dôležité pri sledovaní malého pacienta kontrolovať aj biochemické parametre a markery monitorujúce obrat kostného metabolizmu.

Manažment liečby pacientov a dôkladná dispenzárizácia odborníkmi pri dlhodobej liečbe je nevyhnutná. Cieľom je adekvátna kontrola, zamedzenie vzniku predpokladaných komplikácií a minimalizácia rizík.

Tento článok vznikol vďaka podpore spoločnosti Hemp Point CBD Slovensko.

Zdroje

solen.cz - Základné princípy terapie kortikosteroidmi pri autoimunitných neuromuskulárnych ochoreniach solen.sk - Systémová kortikoterapia – špecifiká liečby glukokortikoidmi solen.cz - Úskalí celkové a lokálni terapie kortikosteroidy solen.sk - Kortikoidmi indukovaná osteoporóza u detí – patogenéza a diagnostika

Súvisiace

MUDr. Zuzana Kožlejšová, PhD.

Lekár

Vždy som túžila pomáhať ľuďom a obzvlášť ťažko chorým. Vyštudovala som Lekársku fakultu **UPJŠ** v Košiciach. Už počas vysokej školy som sa venovala onkohematologickému výskumu, kedy som sa zaoberala pacientami s leukémiou. Absolvovala som stáž na Onkologickom inštitúte v Barcelone v Španielsku, kde som praxovala na špičkovej Klinike onkohematológie. Spoznala som tzv. otvorenú medicínu, kedy si pacient niesol z ambulancie od profesora s celosvetovým renomé nakreslenú chorobu na papieri. Pacient bol spokojný, informáciám porozumel a po pevnom stisku ruky od lekára veril, že s pomocou Boha a lekára chorobu porazí. Pacient sa usmial a odišiel. Vtedy som sa definitívne rozhodla, že sa chcem venovať onkológii a byť tu pre ľudí, ktorí to obzvlášť potrebujú. Od roku 2014 som niekoľko rokov pracovala vo Východoslovenskom onkologickom ústave na Oddelení klinickej onkológie v Košiciach, potom neskôr na Oddelení klinickej onkológie vo Fakultnej nemocnici J. A. Reimana v Prešove a momentálne som na materskej dovolenke. Výskumu som sa nevzdala a po absolvovaní vysokej školy sa tiež venujem proteomickému štúdiu pacientiek s karcinómom prsníka. Na túto tému som obhájila PhD. titul v klinickej biochémií a verím, že neustály pokrok vo výskume stále viac a viac pomôže. Vo svojej práci, keď často pacient prichádza neskoro alebo pri výučbe medikov som si stále uvedomovala aká dôležitá je osвета v medicíne. Aj touto cestou písania chcem prispieť k Vašej prevencii či pomôcť orientovať sa pri zdravotných ťažkostiach.

Najnovšie

Autor: Zuzana Kožlejšová

Týždenný prehľad udalostí v SR na 6. týždeň [↗](#)

📅 3. 2. 2023, 12:25. Zdroj: **TASR**. Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

6. februára - pondelok

10.00 TK organizácie Košice Región Turizmus - nový projekt

Téma: Nový zážitkový projekt Umenie na mieste X, ktorý spája umenie a päť jedinečných lokalít Košického kraja

Košice, Tabačka Kulturfabrik, veľká sála

6. februára - pondelok

13.00 Zasadnutie Mestského zastupiteľstva mesta Rimavská Sobota

Rimavská Sobota, dom kultúry, Guľová sála, Námestie Š. M. Daxnera 1723

6. februára - pondelok

16.30 Otvorenie výstavy: Master's eye award: Výber z ocenených II.

Výstava potrvá do 10. mája 2023

Košice, Galéria pri komíne, historická účelová budova

7. februára - utorok

Zasadnutie Mestského zastupiteľstva mesta Banská Bystrica

Banská Bystrica

7. februára - utorok

Od nálezu v zemi po vitrínu v múzeu... Ako skúmať, chrániť a prezentovať minulosť (7. - 8. februára)

Prezentácia práce a študijných programov Katedry archeológie Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Nitra, Ponitrianske múzeum v Nitre, Štefánikova trieda 1

7. februára - utorok

Aquaterm - veľtrh technického zariadenie budov (7. - 10. februára)

Medzinárodný odborný veľtrh vykurovacej, ventilačnej, klimatizačnej, meracej, regulačnej, sanitárnej a ekologickej techniky.

Nitra, agrokomples, Výstavná 4

7. februára - utorok

09.00 Klimatická konferencia Národnej banky Slovenska

Témy: Ako môžu prejavy klimatickej zmeny pomôcť zmierniť banky, podniky, inštitúcie? Čo je zelené bankovníctvo? Aké výzvy čakajú Slovensko, jeho podniky či banky pri prechode na zelenšiu ekonomiku, bankovníctvo?

Bratislava, hotel Sheraton, Pribinova 12

7. februára - utorok

09.00 83. schôdza Národnej rady SR

Bratislava, NR SR, rokovacia sála, Námestie A. Dubčeka 1

7. februára - utorok

09.00 Zasadnutie Mestského zastupiteľstva mestskej časti Bratislava - Staré Mesto

Bratislava, miestny úrad, Staromestská sieň, Vajanského nábrežie 3

7. februára - utorok

10.00 TK spojená s predstavením nominantiek ankety Slovenka roka 2023

Bratislava, Pálffyho palác, Zámocká 47

7. februára - utorok

10.00 DOD Technickej univerzity vo Zvolene

Deň otvorených dverí na Fakulte techniky.

Zvolen, TUZVO, Fakulta techniky

7. februára - utorok

10.00 TK spoločnosti Corwin - uhlíková neutralita

Téma: Uhlíková neutralita a predstavenie prvej uhlíkovo neutrálnej office budovy na Slovensku

Bratislava, Einpark, konferenčná miestnosť, 1. poschodie, Einsteinova 33

7. februára - utorok

10.00 Stretnutie s médiami pri príležitosti 20. ročníka Medzinárodného dňa bezpečného internetu

Téma: Predstavenie dát z prieskumu medzi mladými ľuďmi a nové spôsoby pomoci pre deti, mladých ľudí, rodičov a odborníkov.

Bratislava, klub Machovisko, Na vršku 6

7. februára - utorok

10.00 TK Operačného strediska záchrannej zdravotnej služby SR a neziskovej organizácie Depaul Slovensko

Bratislava

Téma: Nebuďme ľahostajní. Ľuďom ležiacim na ulici hrozí podchladenie. Pomoc im môže zachrániť život.

Bratislava, Nocľaháreň sv. Vincenta De Paul, Ivanská cesta 32

7. februára - utorok

10.30 Prezident Českej republiky Miloš Zeman sa stretne s prezidentkou SR Zuzanou Čaputovou na rozlúčkovej návšteve.

Program:

10.30 h - Oficiálny privítací ceremoniál

- fototermín

10.50 h - Spoločné rokovanie prezidentky SR s prezidentom ČR

- fototermín na začiatku

11.05 h - Plenárne rokovanie s delegáciami

11.50 h - Spoločná tlačová konferencia

Vysoké Tatry, Štrbské Pleso, Grand hotel Kempinski

7. februára - utorok

11.00 TK organizátorov projektu Miss Slovensko

Predstavenie 12. nových finalistiek súťaže Miss Slovensko 2023.

Bratislava, hotel DoubleTree by Hilton, Trnavská cesta 27/A

7. februára - utorok

12.00 Výbor NR SR pre hospodárske záležitosti

Bratislava, NR SR, Bratislavský hrad, pri Mikulášskej bráne

7. februára - utorok

12.00 Slávnostné oceňovanie Športovec Národného športového centra 2022

V úvode podujatia sa prihovorí minister školstva, vedy, výskumu a športu SR Ján Horecký a riaditeľ NŠC Vladimír Baluška.

Príchody ocenených, médií a akreditácia sú naplánované od 11.15 h.

Bratislava, Slovenské olympijské a športové múzeum, Junácka 6

7. februára - utorok

12.05 Výbor NR SR pre zdravotníctvo

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 143, Námestie A. Dubčeka 1

7. februára - utorok

12.30 Položenie základného kameňa na Šávoľskej ceste – Brownfield Filákov

Slávnostné položenie základného kameňa v rámci realizácie projektu SKHU/1802/3.1/011 "Rozvoj investičného prostredia" – Revitalizácia bývalej priemyselnej zóny na Šávoľskej ceste – Brownfield Filákov

Filákov, GPS: 48.273758, 19.828437, za železničným priecestím

7. februára - utorok

12.30 Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií

Bratislava, pri Ubytovacom zariadení Kancelárie NR SR, rokovacia miestnosť č. 71, Námestie A. Dubčeka 1,

7. februára - utorok

16.00 Príbeh nášho múzea: Lov vlkov v minulosti a dnes na Liptove (7. - 9. februára)

Prednášať bude kurátor prírodných vied Liptovského múzea Pavol Hriadel.

Ružomberok, Liptovské múzeum, Námestie Š. N. Hýroša 10

8. februára - streda

Naša a svetová Klára Jarunková (8. februára - 3. marca)

Výstava k 100. výročiu narodenia najprekladanejšej slovenskej autorky pre deti a mládež.

Revúca, Mestské kultúrne stredisko v Revúcej, Námestie slobody 14

8. februára - streda

Vyhodnotenie výtvarnej súťaže o Cenu Vojtecha Löfflera

Košice, mestský úrad, radničná sála, Hviezdoslavova 7

8. februára - streda

09.00 83. schôdza Národnej rady SR

Bratislava, NR SR, rokovacia sála, Námestie A. Dubčeka 1

8. februára - streda

09.15 DOD Školy pre mimoriadne nadané deti a gymnázium v Bratislave

Bratislava, Teplická 7

8. februára - streda

09.30 Konferencia Rozdelenie československej meny a následný ekonomický vývoj

Odborná konferencia sa koná pri príležitosti 30. výročia zavedenia novej meny - Slovenskej koruny.

Bratislava, NBS, kongresová sála, Ulica I. Karvaša 1

8. februára - streda

12.00 Výbor NR SR pre ľudské práva a národnostné menšiny

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 148, Námestie A. Dubčeka 1

8. februára - streda

12.15 Výbor NR SR pre obranu a bezpečnosť - únos vietnamského občana

Informácia k téme únosu vietnamského občana cez Slovenskú republiku

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 34, Námestie A. Dubčeka 1

8. februára - streda

13.15 Výbor NR SR pre európske záležitosti

Informácia o mimoriadnom rokovaní Európskej rady, ktoré sa uskutoční 9. – 10. februára.

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 149, Námestie A. Dubčeka 1

8. februára - streda

16.00 Príbeh nášho múzea: Lov vlkov v minulosti a dnes na Liptove (7. - 9. februára)

Prednášať bude kurátor prírodných vied Liptovského múzea Pavol Hriadel.

Liptovský Mikuláš, Múzeum Čierny orol, Ulica 1. Mája 196

8. februára - streda

16.00 Prehliadka obnoveného Kláštora františkánov

Bardejov

8. februára - streda

16.30 Beseda s Ondrejom Sokolom a prezentácia knihy: Ako som vozil Kórejcov

Po dvoch dieloch o tom, aké je to voziť Nórov, prichádza autor s historkami o vození Kórejcov.

Trenčín, Verejná knižnica M. Rešetku, Hasičská 1

8. februára - streda

17.00 17. ročník Japonského filmového festivalu (8. - 9. februára)

Košice, kino Úsmev, Kasárenské námestie 1

9. februára - štvrtok

09.00 83. schôdza Národnej rady SR

Bratislava, NR SR, rokovacia sála, Námestie A. Dubčeka 1

9. februára - štvrtok

09.00 Predstavenie prvého vodíkového minibusu v Európe

v rámci Dňa otvorených dverí Strojníckej fakulty STU v Bratislave

Bratislava, STU, Námestie slobody 17

9. februára - štvrtok

09.30 TK Cechu kachliarov - pece a krby

Téma: Kachľové pece a krby - nízkonákladová vykurovacia alternatíva aj v čase krízy

Bratislava, Westend Plazza, Slovenský živnostenský zväz, veľká zasadacia miestnosť, Lamačská cesta 3C

9. februára - štvrtok

10.00 TK a uvedenie Elektrickej stanice Borský Svätý Jur 110/22 kV do prevádzky

Borský Svätý Jur (48.626694, 17.068472)

9. februára - štvrtok

10.00 Rokovanie Rady rozhlasu a televízie Slovenska

Bratislava, Slovenský rozhlas, Mýtna 1

9. februára - štvrtok

10.00 Otvorenie vysokokapacitnej čerpacej stanice LNG

Trnava, pri čerpacej stanici, Automobilová ulica

9. februára - štvrtok

12.15 Osobitný kontrolný výbor NR SR na kontrolu činnosti Vojenského spravodajstva

Bratislava, pri Ubytovacom zariadení NR SR, rokovacia miestnosť č. 71, Námestie A. Dubčeka 1

9. februára - štvrtok

16.00 Príbeh nášho múzea: Lov vlkov v minulosti a dnes na Liptove

(7. - 9. februára)

Prednášať bude kurátor prírodných vied Liptovského múzea Pavol Hriadel.

Liptovský Hrádok, Národopisné múzeum, Partizánska 153

9. februára - štvrtok

16.00 Vernisáž Strieborný štvoruholník

Medzinárodná prehliadka súčasného maliarskeho umenia na tému: Aký zvláštny je tento svet..., potrvá do 16. apríla.

Prešov, Krajská galéria v Prešove, Hlavná 51

9. februára - štvrtok

16.30 Prezentácia publikácie o vojnových cintorínoch spojená s výstavou

Prezentácia publikácie Frontové a lazaretné vojnové cintoríny z prvej svetovej vojny na území severovýchodného Slovenska

Humenné, Vihorlatská knižnica

9. februára - štvrtok

17.00 Prednáška na tému Zásahový tím pre medveďa hnedého

Diskusia s členmi Zásahového tímu pre medveďa hnedého na tému, ktorá je na Slovensku v poslednom čase nanajvýš aktuálna.

Liptovský Mikuláš, Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, Školská 4

10. februára - piatok

09.00 83. schôdza Národnej rady SR

Bratislava, NR SR, rokovacia sála, Námestie A. Dubčeka 1

10. februára - piatok

09.00 Deň otvorených dverí Filozofickej fakulty **UPJŠ**

Košice, Moyzesova 9

10. februára - piatok

19.00 Premiéra inscenácie Emily Brontëová: Búrlivé výšiny

Trnava, Divadlo Jána Palárika, veľká sála, Trojičné námestie 2

11. februára - sobota

Krňáčkové preteky Turecká

45. ročník pretekov o Cenu Krížnej.

Turecká

11. februára - sobota

08.00 Diecézny výstup na Téryho chatu

Trasa povedie Malou Studenou dolinou vo Vysokých Tatrách a cieľom je Téryho chata.

08.00 h - svätá omša

Vysoké Tatry, Starý Smokovec, Kostol sv. Petra a Pavla

Lokalita kostola: <https://sk.mapy.cz/zakladni?x=20.2192230&y=49.1373010&z=17>

11. februára - sobota

10.00 Žarnovický beh

Bežecká trať bude viesť Ulicou slobody popri farskom úrade, uličkou k cintorínu, popri cintoríne, cez Kalváriu smerom na Ihanovo, a späť cez Rajčianku do cieľa, naspäť na tržnicu.

Žarnovica, mestské trhovisko

11. februára - sobota

10.30 Fašiangy, fašiangy, fašiangové časy v Španej Doline

Vinšovanie po domoch, ochutnávka fašiangových dobrôt.

Špania Dolina

11. februára - sobota

13.30 Karneval na ľade

Bardejov, zimný štadión

11. februára - sobota

19.00 Premiéra hry Koncert na želanie

Autorom hry je Franz Xaver Kroetz, nemecký dramatik.

Bratislava, SND, nová budova, Štúdio

12. februára - nedeľa

Preteky psích záprahov 2023 Oravský Háj

Oravský Háj

lt

Autor: LT

Obrovská šiška až po kolená. Košice majú novú atrakciu

📅 3. 2. 2023, 15:00, Zdroj: kultura.pravda.sk , Vydavateľ: OUR MEDIA SR a. s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 5 406 GRP: 0,12 OTS: 0,00 AVE: 460 Eur

Lesopark Botanickej záhrady v Košiciach najnovšie ozvláštnilo šesť drevených plastík zobrazujúcich v nadživotnej veľkosti šišky, semená alebo plody vybraných tamojších stromov. Ide o výsledok projektu, v ktorom je autorom sôch miestny umelecký rezbár Dávid Máriássy.

Foto: TASR, František Iván

Autor trvalej expozície umeleckých diel Dávid Máriássy pri šiške cédra atlaského.

„Plody alebo šišky na rastlinách sú pominuteľné. To znamená, že trvajú iba krátku dobu, a aby si ich naši návštevníci mohli prezrieť kedykoľvek počas roka, vytvorili sme tieto nadrozmerne sochy. Zároveň umožňujeme aj zrakovo postihnutým, ktorí si ich takto môžu ohmatať, aby spoznali naše rastliny,“ priblížil projekt predseda občianskeho združenia BotaniKE Martin Pizňak.

Na dendrologickom náučnom chodníku záujemcovia uvidia z dreva vyrezané podoby šišiek, semien či plodov sekvojovca mamutieho, cédra atlaského, ginka dvojaločného, moruše bielej, lipy veľkolistej a orecha kráľovského. Vznikli zo zvyškového dreva z vyťažených dubov z košických mestských lesov.

Foto: TASR, František Iván

Šiška, Botanická záhrada, Martin Pizňak Predseda OZ BotaniKE Martin Pizňak drží v ruke skutočnú šišku skvojcovú pred jej umeleckou zväčšeninou Dávida Máriássyho.

„Celý projekt trval zhruba mesiac. Od zabezpečenia dreva cez hrubé opracovanie v exteriéri, detailnejšie opracovanie v interiéri a povrchovú úpravu,“ povedal k procesu tvorby plastík Máriássy.

Občianske združenie získalo na projekt Maxi botanika v praxi podporu Fondu Máme radi východ Karpatskej nadácie a spoločnosti Deutsche Telekom Services Europe Slovakia. Súčasťou boli aj informačné tabuľky.

Foto: TASR, František Iván

Botanická záhrada, Dávid Máriássy, rezbárstvo Autor nevšednej expozície Dávid Máriássy pri plode lipy veľkolistej.

„Chceli sme jednak trochu dodať umeleckú hodnotu lesoparku a videli sme niečo podobné v pražskej botanickej záhrade, tak sme chceli dostať tú myšlienku aj do Košíc,“ dodal Pizňak k nápadu.

Keďže rôznych druhov stromov je v exteriéri Botanickej záhrady Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) omnoho viac, do úvahy pripadá aj pokračovanie projektu.

Foto: TASR, František Iván

Botanická záhrada, rezbárčina Súplodie moruše bielej od Dávida Máriássyho.

Autor: TASR

Aktualizovaný týždenný prehľad udalostí v SR na 6. týždeň [↗](#)

📅 3. 2. 2023, 17:10, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

6. februára - pondelok

09.00 VER 2022 - konferencia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR

Analýza a dosahy periodického hodnotenia výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti.

Bratislava, CVTI SR, Lamačská cesta 8/A

6. februára - pondelok

10.00 TK organizácie Košice Región Turizmus

Téma: Nový zážitkový projekt Umenie na mieste X, ktorý spája umenie a päť jedinečných lokalít Košického kraja

Košice, Tabačka Kulturfabrik, veľká sála

6. februára - pondelok

13.00 Zasadnutie Mestského zastupiteľstva mesta Rimavská Sobota

Rimavská Sobota, dom kultúry, Guľová sála, Námestie Š. M. Daxnera 1723

6. februára - pondelok

16.30 Otvorenie výstavy: Master's eye award: Výber z ocenených II.

Výstava potrvá do 10. mája 2023

Košice, Galéria pri komíne, historická účelová budova

7. februára - utorok

Zasadnutie Mestského zastupiteľstva mesta Banská Bystrica

Banská Bystrica

7. februára - utorok

Od nálezu v zemi po vitrínu v múzeu... Ako skúmať, chrániť a prezentovať minulosť (7. - 8. februára)

Prezentácia práce a študijných programov Katedry archeológie Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Nitra, Ponitrianske múzeum v Nitre, Štefánikova trieda 1

7. februára - utorok

Aquaterm - veľtrh technického zariadenie budov (7. - 10. februára)

Medzinárodný odborný veľtrh vykurovacej, ventilačnej, klimatizačnej, meracej, regulačnej, sanitárnej a ekologickej techniky.

Nitra, agrokompex, Výstavná 4

7. februára - utorok

09.00 Klimatická konferencia Národnej banky Slovenska

Témy: Ako môžu prejavy klimatickej zmeny pomôcť zmierniť banky, podniky, inštitúcie? Čo je zelené bankovníctvo? Aké výzvy čakajú Slovensko, jeho podniky či banky pri prechode na zelenšiu ekonomiku, bankovníctvo?

Bratislava, hotel Sheraton, Pribinova 12

7. februára - utorok

09.00 83. schôdza Národnej rady SR

Bratislava, NR SR, rokovacia sála, Námestie A. Dubčeka 1

7. februára - utorok

09.00 Zasadnutie Mestského zastupiteľstva mestskej časti Bratislava - Staré Mesto

Bratislava, miestny úrad, Staromestská sieň, Vajanského nábrežie 3

7. februára - utorok

10.00 TK spojená s predstavením nominantiek ankety Slovenka roka 2023

Bratislava, Pálffyho palác, Zámocká 47

7. februára - utorok

10.00 DOD Technickej univerzity vo Zvolene

Deň otvorených dverí na Fakulte techniky.

Zvolen, TUZVO, Fakulta techniky

7. februára - utorok

10.00 TK spoločnosti Corwin

Téma: Uhlíková neutralita a predstavenie prvej uhlíkovo neutrálnej office budovy na Slovensku

Bratislava, Einpark, konferenčná miestnosť, 1. poschodie, Einsteinova 33

7. februára - utorok

10.00 Stretnutie s médiami pri príležitosti 20. ročníka Medzinárodného dňa bezpečného internetu

Téma: Predstavenie dát z prieskumu medzi mladými ľuďmi a nové spôsoby pomoci pre deti, mladých ľudí, rodičov a odborníkov.

Bratislava, klub Machovisko, Na vršku 6

7. februára - utorok

10.00 TK Operačného strediska záchranej zdravotnej služby SR a neziskovej organizácie Depaul Slovensko

Téma: Nebuďme ľahostajní. Ľuďom ležiacim na ulici hrozí podchladenie. Pomoc im môže zachrániť život.

Bratislava, Nocľaháreň sv. Vincenta De Paul, Ivanská cesta 32

7. februára - utorok

10.00 Medzinárodná konferencia o výskumnej etike a vedeckej integrite

Téma: Etické konanie patrí aj k vedcom či akademikom. Aká je prax u nás, aká v zahraničí?

Bratislava, CVTI SR, konferenčná miestnosť, 2. poschodie, Lamačská cesta 8/A

7. februára - utorok

10.00 Konferencia Ministerstva životného prostredia SR + TK o 11.15 h

Program:

10.00 h - I. panel: High Level Segment

- otvorenie konferencie

- príhovor ministra životného prostredia SR Jána Budaja
- príhovor predsedu vlády SR Eduarda Hegera
- predstavenie základných téz návrhu klimatického zákona štátnym tajomníkom MŽP SR Michalom Kičom
- diskusia a priestor pre otázky

11.15 h - TK vo foyer hotela

11.45 h - II. panel: Ustanovenia návrhu klimatického zákona a určenie sektorových cieľov

- predstavenie jednotlivých ustanovení návrhu klimatického zákona
- kľúčové prvky návrhu klimatického zákona
- sektorové klimatické ciele
- diskusia a priestor pre otázky

Bratislava, hotel Bôrik

7. februára - utorok

10.30 Prezident Českej republiky Miloš Zeman sa stretne s prezidentkou SR Zuzanou Čaputovou na rozlúčkovej návšteve.

Program:

10.30 h - Oficiálny privítací ceremoniál

- fototermín

10.50 h - Spoločné rokovanie prezidentky SR s prezidentom ČR

- fototermín na začiatku

11.05 h - Plenárne rokovanie s delegáciami

11.50 h - Spoločná tlačová konferencia

Vysoké Tatry, Štrbské Pleso, Grand hotel Kempinski

7. februára - utorok

11.00 TK organizátorov projektu Miss Slovensko

Predstavenie 12. nových finalistiek súťaže Miss Slovensko 2023.

Bratislava, hotel DoubleTree by Hilton, Trnavská cesta 27/A

7. februára - utorok

12.00 Výbor NR SR pre hospodárske záležitosti

Bratislava, NR SR, Bratislavský hrad, pri Mikulášskej bráne

7. februára - utorok

12.00 Slávnostné oceňovanie Športovec Národného športového centra 2022

V úvode podujatia sa prihovoria minister školstva, vedy, výskumu a športu SR Ján Horecký a riaditeľ NŠC Vladimír Baluška.

Príchody ocenených, médií a akreditácia sú naplánované od 11.15 h.

Bratislava, Slovenské olympijské a športové múzeum, Junácka 6

7. februára - utorok

12.05 Výbor NR SR pre zdravotníctvo

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 143, Námestie A. Dubčeka 1

7. februára - utorok

12.30 Položenie základného kameňa na Šávoľskej ceste – Brownfield Filákov

Slávnostné položenie základného kameňa v rámci realizácie projektu SKHU/1802/3.1/011 "Rozvoj investičného prostredia" – Revitalizácia bývalej priemyselnej zóny na Šávoľskej ceste – Brownfield Filákov

Filákov, GPS: 48.273758, 19.828437, za železničným priecestím

7. februára - utorok

12.30 Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií

Bratislava, pri Ubytovacom zariadení Kancelárie NR SR, rokovacia miestnosť č. 71, Námestie A. Dubčeka 1,

7. februára - utorok

16.00 Príbeh nášho múzea: Lov vlkov v minulosti a dnes na Liptove (7. - 9. februára)

Prednášať bude kurátor prírodných vied Liptovského múzea Pavol Hriadel.

Ružomberok, Liptovské múzeum, Námestie Š. N. Hýroša 10

8. februára - streda

Naša a svetová Klára Jarunková (8. februára - 3. marca)

Výstava k 100. výročiu narodenia najprekladanejšej slovenskej autorky pre deti a mládež.

Revúca, Mestské kultúrne stredisko v Revúcej, Námestie slobody 14

8. februára - streda

Vyhodnotenie výtvarnej súťaže o Cenu Vojtecha Löfflera

Košice, mestský úrad, radničná sála, Hviezdoslavova 7

8. februára - streda

09.00 83. schôdza Národnej rady SR

Bratislava, NR SR, rokovacia sála, Námestie A. Dubčeka 1

8. februára - streda

09.15 DOD Školy pre mimoriadne nadané deti a gymnázium v Bratislave

Bratislava, Teplická 7

8. februára - streda

09.30 Konferencia Rozdelenie československej meny a následný ekonomický vývoj

Odborná konferencia sa koná pri príležitosti 30. výročia zavedenia novej meny - Slovenskej koruny.

Bratislava, NBS, kongresová sála, Ulica I. Karvaša 1

8. februára - streda

12.00 Výbor NR SR pre ľudské práva a národnostné menšiny

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 148, Námestie. A. Dubčeka 1

8. februára - streda

12.15 Výbor NR SR pre obranu a bezpečnosť

Informácia k téme únosu vietnamského občana cez Slovenskú republiku

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 34, Námestie A. Dubčeka 1

8. februára - streda

13.15 Výbor NR SR pre európske záležitosti

Informácia o mimoriadnom rokovaní Európskej rady, ktoré sa uskutoční 9. – 10. februára.

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 149, Námestie A. Dubčeka 1

8. februára - streda

16.00 Príbeh nášho múzea: Lov vlkov v minulosti a dnes na Liptove (7. - 9. februára)

Prednášať bude kurátor prírodných vied Liptovského múzea Pavol Hriadel.

Liptovský Mikuláš, Múzeum Čierny orol, Ulica 1. Mája 196

8. februára - streda

16.00 Prehliadka obnoveného Kláštora františkánov

Bardejov

8. februára - streda

16.30 Beseda s Ondrejom Sokolom a prezentácia knihy: Ako som vozil Kórejcov

Po dvoch dieloch o tom, aké je to voziť Nórov, prichádza autor s historkami o vození Kórejcov.

Trenčín, Verejná knižnica M. Rešetku, Hasičská 1

8. februára - streda

17.00 17. ročník Japonského filmového festivalu (8. - 9. februára)

Košice, kino Úsmev, Kasárenské námestie 1

8. februára - streda

17.30 Uvedenie komiksu Invalid

Bratislava, Aupark, kníhkupectvo Panta Rhei

9. februára - štvrtok

09.00 83. schôdza Národnej rady SR

Bratislava, NR SR, rokovacia sála, Námestie A. Dubčeka 1

9. februára - štvrtok

09.00 Predstavenie prvého vodíkového minibusu v Európe v rámci Dňa otvorených dverí Strojníckej fakulty STU v Bratislave.

Bratislava, STU, Námestie slobody 17

9. februára - štvrtok

09.30 TK Cechu kachliarov

Téma: Kachľové pece a krby - nízkonákladová vykurovacia alternatíva aj v čase krízy

Bratislava, Westend Plazza, Slovenský živnostenský zväz, veľká zasadacia miestnosť, Lamačská cesta 3C

9. februára - štvrtok

10.00 TK a uvedenie Elektrickej stanice Borský Svätý Jur 110/22 kV do prevádzky

Borský Svätý Jur (48.626694, 17.068472)

9. februára - štvrtok

10.00 Rokovanie Rady rozhlasu a televízie Slovenska

Bratislava, Slovenský rozhlas, Mýtna 1

9. februára - štvrtok

10.00 Otvorenie vysokokapacitnej čerpacej stanice LNG

Trnava, pri čerpacej stanici, Automobilová ulica

9. februára - štvrtok

12.15 Osobitný kontrolný výbor NR SR na kontrolu činnosti Vojenského spravodajstva

Bratislava, pri Ubytovacom zariadení NR SR, rokovacia miestnosť č. 71, Námestie A. Dubčeka 1

9. februára - štvrtok

16.00 Príbeh nášho múzea: Lov vlkov v minulosti a dnes na Liptove

(7. - 9. februára)

Prednášať bude kurátor prírodných vied Liptovského múzea Pavol Hriadel.

Liptovský Hrádok, Národopisné múzeum, Partizánska 153

9. februára - štvrtok

16.00 Vernisáž Strieborný štvoruholník

Medzinárodná prehliadka súčasného maliarskeho umenia na tému: Aký zvláštny je tento svet..., potrvá do 16. apríla.

Prešov, Krajská galéria v Prešove, Hlavná 51

9. februára - štvrtok

16.30 Prezentácia publikácie o vojnových cintorínoch spojená s výstavou

Prezentácia publikácie Frontové a lazaretné vojnové cintoríny z prvej svetovej vojny na území severovýchodného Slovenska

Humenné, Vihorlatská knižnica

9. februára - štvrtok

17.00 Prednáška na tému Zásahový tím pre medveďa hnedého

Diskusia s členmi Zásahového tímu pre medveďa hnedého na tému, ktorá je na Slovensku v poslednom čase nanajvýš aktuálna.

Liptovský Mikuláš, Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, Školská 4

10. februára - piatok

09.00 83. schôdza Národnej rady SR

Bratislava, NR SR, rokovacia sála, Námestie A. Dubčeka 1

10. februára - piatok

09.00 Deň otvorených dverí Filozofickej fakulty **UPJŠ**

Košice, Moyzesova 9

10. februára - piatok

19.00 Premiéra inscenácie Emily Brontëová: Búrlivé výšiny

Trnava, Divadlo Jána Palárika, veľká sála, Trojičné námestie 2

11. februára - sobota

Krňáčkové preteky Turecká

45. ročník pretekov o Cenu Krížnej.

Turecká

11. februára - sobota

08.00 Diecézny výstup na Téryho chatu

Trasa povedie Malou Studenou dolinou vo Vysokých Tatrách a cieľom je Téryho chata.

08.00 h - svätá omša

Vysoké Tatry, Starý Smokovec, Kostol sv. Petra a Pavla

Lokalita kostola: <https://sk.mapy.cz/zakladni?x=20.2192230&y=49.1373010&z=17>

11. februára - sobota

10.00 Žarnovický beh

Bežecká trať bude viesť Ulicou slobody popri farskom úrade, uličkou k cintorínu, popri cintoríne, cez Kalváriu smerom na Ihanovo, a späť cez Rajčianku do cieľa, naspäť na tržnicu.

Žarnovica, mestské trhovisko

11. februára - sobota

10.30 Fašiangy, fašiangy, fašiangové časy v Španej Doline

Vinšovanie po domoch, ochutnávka fašiangových dobrôt.

Špania Dolina

11. februára - sobota

13.30 Karneval na ľade

Bardejov, zimný štadión

11. februára - sobota

19.00 Premiéra hry Koncert na želanie

Autorom hry je Franz Xaver Kroetz, nemecký dramatik.

Bratislava, SND, nová budova, Štúdio

12. februára - nedeľa

Preteky psích záprahov 2023 Oravský Háj

Oravský Háj

lt dk

Autor: DK

Úspešnosť pri umelom oplodnení je stále kolísavá. Patent, ktorý predali slovenské univerzity, to môže zmeniť [↗](#)

3. 2. 2023, 17:33, Zdroj: [dennikn.sk](#) ↗, Vydavateľ: N Press, s.r.o., Autor: Zuzana Vitková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 236 013 GRP: 5,24 OTS: 0,05 AVE: 2030 Eur

Technológiu, ktorá pomáha vybrať najvhodnejšie embryo, kúpil český startup.

Jednou z najčastejších otázok, aké vedci dostávajú, je, kde v praxi sa bude dať využiť ich výskum. Obzvlášť, ak sa zaoberajú ľudským zdravím.

Nová technológia, ktorá vznikla spoluprácou trochu univerzít a pre páry môže znamenať vyššie šance na úspešné umelé oplodnenie, by sa na trh mohla dostať už do dvoch rokov.

S autorkami výskumu a firmou, ktorá ich patent odkúpila, sme sa rozprávali o tom, ako funguje.

Každý siedmy pár

Problém s neplodnosťou ročne vo svete postihuje vyše 48 miliónov párov a odborníci varujú, že v dôsledku odkladania rodičovstva, stresu či ďalších faktorov bude stúpať počet ľudí, ktorí majú problém s prirodzeným počatím.

„Podľa aktuálnych štatistík sa s nejakým reprodukčným problémom v priebehu svojho života stretne jeden zo siedmich párov. Aktuálna situácia na Slovensku je obdobná. Zhoršujú sa ukazovatele mužskej plodnosti, stúpa počet mladých ľudí s neoptimálnou hmotnosťou a vek, v ktorom sa páry snažia otehotnieť, sa posúva do vyšších vekových kategórií,“ hovorí lekárka Silvia Toporcerová z Gynekologicko-pôrodníckej kliniky Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Niektoré príčiny neplodnosti pritom doteraz vedci a lekári nevedia identifikovať.

„V približne tretine prípadov je problémom ženský faktor neplodnosti, v druhej tretine ide o mužský faktor a v poslednej je faktor buď neznámy, alebo kombinovaný. Mužský faktor pritom ten ženský pomaly prevyšuje,“ povedal v minulosti pre Denník N odborník na plodnosť Ivan Varga z Lekárskej fakulty UK v Bratislave.

Podľa údajov na stránke poisťovne Union má problémy s počatím 15 až 20 percent párov na Slovensku.

Umelé oplodnenie

Doposiaľ [lock]najefektívnejším spôsobom liečby neplodnosti je umelé oplodnenie (skratkou IVF z angl. in vitro fertilization, pozn. red.), ktoré zjednodušene spočíva v odobraní pohlavných buniek oboch partnerov a následnom oplodnení vajíčok v laboratóriu.

Oplodnené vajíčka niekoľko dní prechádzajú kultiváciou a sledovaním. Potom sa jedno až dve embryá vložia do maternice, kde sa majú uhniesť. Pre úspešné donosenie bábätka je dôležitá súhra viacerých okolností, medzi ktoré patrí aj výber vhodného embrya na presun do maternice.

S rastúcim vekom matky sa šance na otehotnenie aj prostredníctvom umelého oplodnenia znižujú.

Vloženie spermií do vajíčka. Ilustračný obrázok. Foto – Wikipedia/Dovidena (CC BY-SA 4.0)

„Úspešnosť pri umelom oplodnení sa pohybuje od 29 do 69 percent, pričom do veľkej miery to závisí od toho, čo presne štatistika berie do úvahy,“ hovorí Katarína Šoltys z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského, ktorá je spoluautorkou novej technológie. Inovácia spočíva práve v tom, ako vybrať embryo s najväčšími šancami na uchytenie sa.

Embrya sa nič nedotýka

Myšlienka analýzy kvality embrya, ktoré vzniká v rámci cyklu umelého oplodnenia, sa zrodila na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

„Ide o jeho diagnostiku testovaním kultivačného média, v ktorom sa embryo vyvíja počas svojho pobytu v laboratórnych podmienkach pred prenosom do maternice,“ hovorí odborníčka na laboratórne a diagnostické metódy v klinickej biochémii Miroslava Rabajdová, ktorá viedla výskum.

Technológia využíva kombináciu molekulárnych metód a umelú inteligenciu v biomedicíne. Na ich základe hľadá kombináciu takzvaných malých RNA molekúl. Z nich sa dá usúdiť, ktoré z embryí je najvhodnejšie na umelé oplodnenie.

„Spočíva to v tom, že poznáme určitú kombináciu tých molekúl. Zjednodušene – ako keby bolo jednej veľa a inej zase málo. Veľakrát ani nepoznáme ich funkciu, ale na základe tej kombinácie odporúčame, či konkrétne embryo vybrať, alebo nie,“ vysvetľuje Katarína Šoltys z Univerzity Komenského.

Lekári sa momentálne rozhodujú, ktoré embryo na umelé oplodnenie vyberú, na základe relatívne obmedzených dát.

„Výber najživotoschopnejšieho embrya momentálne závisí hlavne od vyšetrenia pomocou embryoskopu,“ hovorí Šoltys, ktorá je odborníčkou v oblasti sekvenčných technológií. Ide o časozberný inkubátor, ktorý slúži na kultiváciu a monitorovanie vývoja, pohybu a vitality embryí.

Katarína Šoltys v laboratóriu. Foto – archív K. Š.

Vedkyňa ďalej vysvetľuje, že v súčasnosti nie sú dostupné žiadne ďalšie neinvazívne spôsoby, ako určiť, ktoré embryo je najvhodnejšie.

„Existuje napríklad možnosť odobrať z embrya bunku a následne ju vyšetriť. Problémom však je, že takéto vyšetrenie znižuje pravdepodobnosť prežitia toho embrya,“ uvádza Šoltys.

Patentovaná technológia z dielne univerzít sa, naopak, embrya vôbec nedotýka. „Všetky informácie, čiže tie malé molekuly, ktoré analyzujeme, pochádzajú z tekutiny, v ktorej embryo pri kultivácii pláva a rastie,“ vysvetľuje vedkyňa.

Časť experimentálneho výskumu sa realizovala aj v laboratóriách Masarykovej univerzity v Brne. „K výskumu som bol prizvaný, aby som poskytol svoje skúsenosti z oblasti štúdia a vysokokapacitných analýz molekúl miRNA v klinickom materiáli. Podieľali sme sa aj na realizácii vlastných sekvenčných analýz a experimentálnom dizajne s cieľom posunúť technológiu z úrovne experimentu smerom k možnému aplikačnému využitiu,“ uviedol profesor Ondřej Slabý zo Stredoeurópskeho výskumného inštitútu (CEITEC) a Lekárskej fakulty Masarykovej univerzity.

Výskumníčky a výskumníci na technológii pracovali od roku 2018.

Cesta na trh

Patent, ktorý minulý rok získal ocenenie „Inovácia Slovenska 2021“, prešiel do súkromného sektora koncom minulého roka.

Zmluvu v hodnote 441-tisíc eur o prevode duševného vlastníctva na startup s názvom FETUS, IVF a.s. vtedy podpísali všetky štyri zainteresované strany.

„Takáto cezhraničná spolupráca univerzít spolu so súkromným sektorom je na Slovensku ešte stále veľmi zriedkavá,“ hovorí Šoltys a dodáva, že ide o prvý oficiálny prevod duševného vlastníctva v rámci slovenských univerzít.

Firma odkúpila celý patent a technológiu bude ďalej rozvíjať vo svojej réžii.

„Predajom patentu končia naše vedecko-výskumné úlohy, ale sme otvorení konzultačnej spolupráci, a to nielen pri pokračujúcom patentovom konaní,“ hovorí Rabajdová.

Podľa Roberta Flociusa, CEO skupiny FABA, pod ktorú startup patrí, by sa embryo test mal dostať do praxe o 18 až 24 mesiacov. Malo by k tomu dôjsť v spolupráci s IVF klinikami, ktoré si túto možnosť, ako za príplatok zvýšiť šancu uchytenia embrya v maternici matky, zaradia do portfólia.

Technológia by mala byť dostupná v IVF klinikách na miestach, kde má firma zaregistrovanú ochranu duševného vlastníctva, čiže v EÚ, Mexiku, Kanade, USA, Nórsku, Islande, Izraeli, Novom Zélande a v Austrálii.

Pôjde o súkromnú službu, za ktorú sa bude priplácať asi 1 700 eur. „V budúcnosti by sme boli radi, keby tento test hradila poisťovňa,“ hovorí Flocius.

„Vstupom do tohto projektu chceme celosvetovo znížiť počet nechcených potratov a zvýšiť šancu rodinám, ktoré sa chcú rozrásť o zdravého potomka. Celkový proces liečby neplodnosti je veľmi náročný na psychiku a pri prvom nevydarenom transfere má neúspech veľké nežiaduce dosahy na prípadné ďalšie pokusy,“ dodáva riaditeľ spoločnosti.

Vedci zatiaľ úplne nevedia vysvetliť, prečo umelé oplodnenie nekončí vždy úspechom.

„Ženy, ktoré ho podstupujú, sú fyziologicky zdravé, vyšetrené a hormonálne pripravené, takže neexistuje známa príčina, prečo by nemohli byť úspešne oplodnené. Ale úspešnosť je stále relatívne nízka, čiže práve na otázku, prečo to tak je, sa v súčasnosti hľadajú odpovede,“ hovorí Šoltys.

Dodáva, že do procesu vstupuje veľmi veľa ďalších premenných od genetickej predispozície páru až po rôzne stresové faktory, ktoré môžu úspešnosť oplodnenia ovplyvniť.

Ilustračné foto – TASR/AP

Autor: Zuzana Vitková

HÍRKOSÁR [↗](#)

📅 4. 2. 2023, Zdroj: **Új Szó**, Strana: 16, Vydavateľ: **DUEL - PRESS, s.r.o.**, Autor: **pan**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: **238 800 GRP**; **5,31 OTS**; **0,05 AVE**; **1549 Eur**

► Sakk

3. LIGA D3, 5. forduló: Energetik Veľké Kapušany–TJ Slávia **UPJŠ** D 4,5:3,5, nagykaposi pontszerzők: Arkagyij Vorovics, Kendi István, Remák Dezső 1-1, Papp László, Paluch László, Tóbiás Gergő 0,5-0,5.

6. forduló: ŠK Zemplín Michalovce B–Energetik Veľké Kapušany 4.5:3.5, nagykaposi pontszerzők: Paluch László 1, Arkagyij Vorovics, Tóbiás Győző, Papp László, Remák Dezső, Berta Milán 0,5-0,5. Az állás: 1. ŠK Zemplín Michalovce B 13 pont, 2. TJ Slávia **UPJŠ** Košice D 12, 3. Energetik Veľké Kapušany 10 .

Autor: (pan)

Spektrum 24 [↗](#)

4. 2. 2023, 8:29, Relácia: **Spektrum 24**, Stanica: **JOJ 24**, Vydavateľ: **Slovenská produkčná, a.s.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

[strojový prepis] ... projekte Interreg Slovensko Maďarsko skratkou Aare. Hlavným partnerom v projekte je **univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a cezhraničným partnerom je **Národný ústav pre ochorenia pohybového aparátu v Budapešti**. Víz. Veľmi významným partnerom je **Univerzitná nemocnica Louisa Pasteura v Košiciach**, pretože my naša klinika pracuje v priestoroch tejto nemocnice a...

Univerzita Komenského predala patentovanú technológiu, ktorá podstatne zvyšuje úspešnosť umelého oplodnenia [↗](#)

📅 4. 2. 2023, 16:41, Zdroj: [webnoviny.sk](#) [↗](#), Vydavateľ: iSicommerce s.r.o., Autor: SITA, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 194 524 GRP: 4,32 OTS: 0,04 AVE: 1845 Eur

Foto: ilustračné, Getty images

SITA Zdroj: SITA

Cezhraničná spolupráca troch univerzít a jedného start-upu priniesla na záver roka 2022 Univerzite Komenského (UK) v Bratislave výrazný úspech na poli transferu technológií.

Zmluva v hodnote 441-tisíc eur umožní dostať do praxe novú technológiu, ktorá podstatne zvyšuje úspešnosť umelého oplodnenia. V tlačovej správe o tom informovala UK.

Desiatky miliónov neplodných párov

Ako uviedla UK, neplodnosť ročne postihuje viac ako 48 miliónov párov po celom svete. Najmä ženám nad 40 rokov sa s vekom znižujú šance otehotnieť, a to aj prostredníctvom umelého oplodnenia.

„Vďaka vedeckému výskumu na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) v Košiciach, UK v Bratislave, brnenskej Masarykovej univerzite (MU) a následnému finančnému vstupu českej holdingovej skupiny FABA Capital dochádza k zásadnému pokroku v úspešnosti asistovanej reprodukcie metódou IVF (in vitro fertilizácia),“ uviedla UK a vysvetlila, že IVF patrí doposiaľ k najefektívnejším spôsobom liečby neplodnosti.

Univerzita zároveň dodala, že pre úspešný proces je podstatná súhra viacerých okolností, medzi ktoré patrí aj výber vhodného embrya pre transfer do matrice.

„Nová technológia, chránená patentovou prihláškou, identifikuje nové miRNA molekuly využiteľné v predikcii. Zjednodušene povedané, identifikované molekuly predikujú aktuálnu pripravenosť žien a kvalitu embrya vhodného na proces umelého oplodnenia,“ vysvetlila Miroslava Rabajdová z Ústavu lekárskej a klinickej biochémie Lekárskej fakulty **UPJŠ**.

Neinvazívny odber biologického materiálu

„Prezentovaná inovatívna technológia spočíva v neinvazívnom odbere biologického materiálu bez akéhokoľvek poškodenia embrya. Ako vhodný prístup sa ukázalo analyzovať získané miRNA molekuly v kombinácii ako biomarkery,“ vysvetlila docentka Katarína Šoltys z Prírodovedeckej fakulty UK s tým, že molekuly sú tak schopné napomôcť v personalizovanej medicíne pri predikcii úspešnosti IVF cez výber vhodného embrya.

Zároveň dodala, že verí, že kombinácia molekulárnych metód s využitím umelej inteligencie v biomedicíne je schopná priniesť lepšiu zdravotnú starostlivosť ako aj vyššiu kvalitu života pre všetkých, nie len pre neplodné páry.

„K výskumu som bol prizvaný, aby som poskytol svoje skúsenosti z oblasti štúdia a vysokokapacitných analýz molekúl miRNA v klinickom materiáli. Podieľali sme sa aj na realizácii vlastných sekvenčných analýz a experimentálnom dizajne s cieľom posunúť technológiu z úrovne experimentu smerom k možnému aplikačnému využitiu,“ uviedol profesor Ondřej Slabý zo Stredoeurópskeho výskumného inštitútu (CEITEC) a Lekárskej fakulty MU.

Univerzity sa tak stali vďaka sprostredkovaniu technológie do aplikačnej sféry významnou súčasťou riešenia problému neplodnosti.

Prepájanie odborníkov znamená pokrok

Rektor UK Marek Števec uviedol, že prepájanie odborníkov naprieč univerzitami je budúcnosťou vedeckého pokroku. Vyjadril svoje nadšenie z toho, že sa im to darí na vysokej úrovni, a to aj s kolegami z Česka.

„Výskum, v ktorom sme sa spojili, má praktický a celospoločenský význam a môže pozitívne ovplyvniť životy mnohých ľudí, čo v neposlednom rade predznamenáva aj jeho komerčný úspech,“ dodal Števec.

„Vstupom do tohto projektu chceme celosvetovo znížiť počet nechcených potratov a zvýšiť šancu rodinám, ktoré sa chcú rozrásť o zdravého potomka,“ uviedol Robert Flocius, CEO skupiny FABA a zároveň dodal, že celkový proces liečby neplodnosti je veľmi náročný na psychiku.

„Pri prvom nevydarenom transfere má neúspech veľké nežiaduce dopady na prípadné ďalšie pokusy. Je nám ctou byť súčasťou zrodzenia nových životov so šťastným príbehom,“ dodal.

Technológia zaujala už skôr

Technológia zaujala verejnosť už v roku 2020 na Transfera Technology Day. V roku 2021 bodovala aj na Slovensku, kde pôvodcovia dostali Cenu za transfer technológií v kategórii Inovácie.

„Komerčializáciu považujeme za veľký úspech, keďže ide o prvý oficiálny prevod duševného vlastníctva nielen na UK, ale aj v rámci slovenských univerzít. Procesu prevodu sme venovali celý minulý rok a sme veľmi radi, že sa to podarilo. Veríme, že nový majiteľ dostane tento vynález na trh,“ hovorí Lenka Levarská z Centra transferu technológií UK.

Ako uviedla UK, prvý kontakt s investorom pomohlo zaistiť Centrum transferu technológií MU.

Autor: SITA

Univerzita Komenského predala patent, ktorý pomôže riešiť problém s neplodnosťou [🔗](#)

📅 4. 2. 2023, 20:09, Zdroj: slovenskajskra.sk [🔗](#), Autor: SITA, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 228 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 86 Eur

Cezhraničná spolupráca troch univerzít a jedného start-upu priniesla na záver roka 2022 Univerzite Komenského (UK) v Bratislave výrazný úspech na poli transferu technológií. Zmluva v hodnote 441-tisíc eur umožní dostať do praxe novú technológiu, ktorá podstatne zvyšuje úspešnosť umelého oplodnenia. V tlačovej správe o tom informovala UK.

Ako uviedla UK, neplodnosť ročne postihuje viac ako 48 miliónov párov po celom svete. Najmä ženám nad 40 rokov sa s vekom znižujú šance otehotnieť, a to aj prostredníctvom umelého oplodnenia. „Vďaka vedeckému výskumu na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) v Košiciach, UK v Bratislave, brnenskej Masarykovej univerzite (MU) a následnému finančnému vstupu českej holdingovej skupiny FABA Capital dochádza k zásadnému pokroku v úspešnosti asistovanej reprodukcie metódou IVF (in vitro fertilizácia),“ uviedla UK a vysvetlila, že IVF patrí doposiaľ k najefektívnejším spôsobom liečby neplodnosti. Univerzita zároveň dodala, že pre úspešný proces je podstatná súhra viacerých okolností, medzi ktoré patrí aj výber vhodného embrya pre transfer do maternice.

Podobné články

„Nová technológia, chránená patentovou prihláškou, identifikuje nové miRNA molekuly využiteľné v predikcii. Zjednodušené povedané, identifikované molekuly predikujú aktuálnu pripravenosť žien a kvalitu embrya vhodného na proces umelého oplodnenia,“ vysvetlila Miroslava Rabajdová z Ústavu lekárskej a klinickej biochémie Lekárskej fakulty **UPJŠ**. „Prezentovaná inovatívna technológia spočíva v neinvazívnom odbere biologického materiálu bez akéhokoľvek poškodenia embrya. Ako vhodný prístup sa ukázalo analyzovať získané miRNA molekuly v kombinácii ako biomarkery,“ vysvetlila docentka Katarína Šoltys z Prírodovedeckej fakulty UK s tým, že molekuly sú tak schopné napomôcť v personalizovanej medicíne pri predikcii úspešnosti IVF cez výber vhodného embrya. Zároveň dodala, že verí, že kombinácia molekulárnych metód s využitím umelej inteligencie v biomedicíne je schopná priniesť lepšiu zdravotnú starostlivosť ako aj vyššiu kvalitu života pre všetkých, nie len pre neplodné páry.

„K výskumu som bol prizvaný, aby som poskytol svoje skúsenosti z oblasti štúdia a vysokokapacitných analýz molekúl miRNA v klinickom materiáli. Podieľali sme sa aj na realizácii vlastných sekvenčných analýz a experimentálnom dizajne s cieľom posunúť technológiu z úrovne experimentu smerom k možnému aplikačnému využitiu,“ uviedol profesor Ondřej Slabý zo Stredoeurópskeho výskumného inštitútu (CEITEC) a Lekárskej fakulty MU. Univerzity sa tak stali vďaka sprostredkovaniu technológie do aplikačnej sféry významnou súčasťou riešenia problému neplodnosti. Rektor UK Marek Števček uviedol, že prepájanie odborníkov naprieč univerzitami je budúcnosťou vedeckého pokroku. Vyjadril svoje nadšenie z toho, že sa im to darí na vysokej úrovni, a to aj s kolegami z Česka. „Výskum, v ktorom sme sa spojili, má praktický a celospoločenský význam a môže pozitívne ovplyvniť životy mnohých ľudí, čo v neposlednom rade predznamenáva aj jeho komerčný úspech,“ dodal Števček.

„Vstupom do tohto projektu chceme celosvetovo znížiť počet nechcených potratov a zvýšiť šancu rodinám, ktoré sa chcú rozrásť o zdravého potomka,“ uviedol Robert Flocius, CEO skupiny FABA a zároveň dodal, že celkový proces liečby neplodnosti je veľmi náročný na psychiku. „Pri prvom nevydarenom transfere má neúspech veľké nežiaduce dopady na prípadné ďalšie pokusy. Je nám cťou byť súčasťou zrodenia nových životov so šťastným príbehom,“ dodal. Technológia zaujala verejnosť už v roku 2020 na Transfera Technology Day. V roku 2021 bodovala aj na Slovensku, kde pôvodcovia dostali Cenu za transfer technológií v kategórii Inovácie. „Komerčializáciu považujeme za veľký úspech, keďže ide o prvý oficiálny prevod duševného vlastníctva nielen na UK, ale aj v rámci slovenských univerzít. Procesu prevodu sme venovali celý minulý rok a sme veľmi radi, že sa to podarilo. Veríme, že nový majiteľ dostane tento vynález na trh,“ hovorí Lenka Levarská z Centra transferu technológií UK. Ako uviedla UK, prvý kontakt s investorom pomohlo zaistiť Centrum transferu technológií MU.

Budujte s nami!

Podporte Iskru dobrovoľnou systematickou alebo jednorazovou finančnou pomocou. Na výške Vašej pomoci nezáleží. Podporte nás TU

Autor: SITA

Stopnutý Erasmus v Maďarsku školy veľmi nepocítia [☑](#)

☑ 6. 2. 2023, Zdroj: **Denník SME - ďalší vydání**, Strana: 14, Vydavateľ: Petit Press, a.s., Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**, Ďalšie zdroje: **Denník SME**

Dosah: **461 108 GRP**; **10,25 OTS**; **0,10 AVE**; **6086 Eur**

Maďarské univerzity pod kontrolou Fideszu sú problém. Čo to znamená pre Slovákov?

VÝCHODNÉ SLOVENSKO. Európska komisia pozastavila maďarským univerzitám program Erasmus, ktorý umožňoval študentom a akademikom navštevovať zahraničné inštitúcie a čiastočne pokrýval aj ich životné náklady. Rozhodnutie zasiahlo 21 maďarských univerzít, ktoré fungujú cez verejnoprávne nadácie pod vedením vládneho Fideszu.

Dôvodom je, že spravovanie týchto univerzít cez verejnoprávne nadácie nezaručuje transparentné hospodárenie s európskymi peniazmi, a prevládajú obavy z porušovania zásad právneho štátu v krajine. Vo vedení nadácií univerzít sa objavili politici vládneho bloku a vláde blízki aktéri podnikateľskej sféry.

Aktuálne projekty to neovplyvní

Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu vyzvala univerzity, aby si v prípade plánovanej spolupráce s maďarskými vysokými školami preverili, či nejde dočasne vylúčené.

Rozhodnutie sa netýka prebiehajúcich projektov. „Tie projektové aktivity, ktoré už boli schválené, nie sú zasiahnuté týmto nariadením,“ vysvetľuje Jozef Detko, výkonný riaditeľ Slovenskej akademickej asociácie pre medzinárodnú spoluprácu s tým, že sa obmedzí možnosť začať realizovať budúce vzdelávacie a výskumné aktivity, v ktorých by maďarské vysoké školy boli financované z európskych zdrojov.

Rozhodnutie sa netýka ani slovenských vysokých škôl a vysielania našich študentov, keďže tí, aj keď idú na Erasmus+ alebo stáž do Maďarska, dostávajú finančnú podporu zo svojich vysielajúcich univerzít, teda slovenských.

Prešovská univerzita

Intenzívne vzťahy so vzdelávacími a výskumnými inštitúciami v Maďarsku má najmä Prešovská univerzita, predovšetkým akademici, ktorí sa venujú histórii, prekladateľstvu a učiteľstvu maďarského jazyka a literatúry.

V aktuálnom akademickom roku má univerzita zapísaných sedem študentov z Maďarska, ide však o dennú formu štúdia. „Aktuálne nemáme zapísaných študentov v rámci schémy Erasmus+,“ hovorí Ivana Cimermanová, poverená prorektorka pre vonkajšie vzťahy Prešovskej univerzity.

Aj na Univerzite P. J. Šafárika (**UPJŠ**) je záujem o mobilitu v Maďarsku väčší medzi zamestnancami než u študentov.

Platí to aj v opačnom prípade, teda zo strany zamestnancov maďarských univerzít. S nimi však už nebudú môcť na **UPJŠ** rátať. „S University of Miskolc máme dlhoročnú a veľmi aktívnu spoluprácu tak na úrovni vedení univerzít, ako aj na úrovni viacerých fakúlt. Z 21 dotknutých univerzít sú viaceré našimi dobrými partnermi. Preto nás úprimne mrzí aktuálny vývoj situácie,“ vysvetľuje hovorkyňa **UPJŠ** Laura Hoľanová.

Študentov je málo

Z **UPJŠ** na univerzity do Maďarska stabilne odchádzajú ročne len traja alebo štyria študenti. V aktuálnom akademickom roku má **UPJŠ** dvoch študentov na National University of Public Service v Budapešti, čo je univerzita mimo zoznamu Európskej komisie.

Na školách dotknutých sankciou nie je žiadny študent. „Minulý rok naša študentka úspešne absolvovala Erasmus na Corvinus University v Budapešti, ktorá je medzi ovplyvnenými univerzitami,“ uvádza Hoľanová.

Erasmus programy však nie sú jedinou formou spolupráce univerzít. „Bilaterálne dohody sú naďalej platné, tie sú podporované samotnými partnermi, teda univerzitami,“ hovorí Cimermanová.

„Maďarskí študenti využívajú na financovanie svojich ciest prevažne iné schémy mobilit ako Erasmus+, napríklad Visegrad Fund,“ dodáva Hoľanová. Lenka Haniková, Korzár

Opatrenia pocítia skôr pedagógovia Prešovskej univerzity. FOTO –UNIPO.SK

Bilaterálne dohody sú naďalej platné, tie sú podporované samotnými partnermi, teda univerzitami.

Ivana Cimermanová,

poverená prorektorka pre vonkajšie vzťahy Prešovskej univerzity